

Morphology

ลักษณะที่สำคัญของภาษาอย่างหนึ่งก็คือกระบวนการสร้างคำและโครงสร้างของคำในภาษา ซึ่งการศึกษาธรรมชาติ ด้านนี้ของภาษาก็คือวิชา morphology นั่นเอง เจ้าของภาษารู้ดีว่าอะไรคือคำในภาษาของตัวเอง แต่ถ้าจะให้นิยามของ คำคงไม่ใช่เรื่องง่าย แม้แต่นักภาษาศาสตร์เองก็ยังมีปัญหาในการให้คำนิยามของ “คำ” ไม่ว่าคำนิยามของคำ ว่า “คำ” คืออะไร ก็มักจะเจอตัวอย่างที่ขัด (counterexample) กับคำนิยามนั้นๆ คำนิยามที่น่าจะดีที่สุดคือ “ คำคือ หน่วยที่เล็กที่สุดมีความหมายหรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่อยู่ได้ด้วยตัวเอง” (the smallest meaningful or grammatical unit that can stand alone) แต่ก็มีคำในภาษาหลายคำที่ไม่สามารถปรกฏ โดยลำพังตัวมันเองได้ เช่น คำว่า “ที่” ในประโยค “หนังสือที่ผมชอบ” หรือคำว่า “the” ในภาษาอังกฤษเป็นต้น ถึงแม้ว่าการให้คำนิยามของ คำว่า “คำ” จะมีปัญหามากก็ตาม แต่ เจ้าของภาษาไม่ว่าจะอ่านหนังสือออกหรือไม่ก็ตาม จะไม่มีปัญหาในการ แยกแยะ (identify) คำในภาษาของตัวเอง

โครงสร้างของคำ (The Internal Structure of Words)

คำบางคำไม่สามารถแยกออกเป็นหน่วยย่อยได้อีก(indivisible)และแต่ละส่วนที่แยกออกมายังคงมีความหมาย เช่นคำว่า “กระทะ” เป็นคำที่ไม่สามารถแยกออกมาเป็นสองส่วนคือ “กระ” กับ “ทะ” และยังคงมีความหมายทั้งสองส่วน หรือคำว่า “table” ในภาษาอังกฤษไม่สามารถแยกออกเป็น “ta” และ “ble” ได้ โดยที่ทั้ง “ta” และ “ble” ยังคงมีความหมายอยู่ ต่างจากคำบางคำที่สามารถแยกออกเป็นส่วนที่เล็กลงและส่วนที่แยก ออกมาก็ยังมีหรือบ่งบอกความหมายอยู่เช่นคำว่า “การกิน” สามารถแยกออกเป็นสองส่วน คือ “การ” และ “กิน” และทั้งสองส่วนก็ยังคงมีความหมายในตัวเอง หรือคำว่า “unhappy” สามารถแยกออกเป็นสองส่วนคือ “un” และ “happy” และแต่ละส่วนก็ยังคงเห็นความหมายเดิมอยู่ คือ มีความหมายว่า “un” มีความหมายว่า “ไม่” และ “happy” มีความหมายว่า “มีความสุข”

Morpheme

ศัพท์ที่มักจะเจอในการศึกษา morphology ก็คือคำว่า morpheme คำๆนี้ หมายถึง หน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาที่มีความหมาย หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ ที่ไม่สามารถแบ่งแยกออกได้อีก (the smallest indivisible meaning or grammatical unit in language) จากตัวอย่างข้างต้นก็จะเห็นว่า คำว่า table มีจำนวน morpheme แค่หนึ่ง morpheme เพราะว่าเราไม่สามารถแยกคำนี้ให้เป็นส่วนที่เล็กลงได้ และแต่ละส่วนยังคงมีความหมายอยู่ เพราะถึงแม้เราจะสามารถแยกtable ออกเป็นสองส่วนได้ คือ ta และ ble แต่ทั้งสองส่วนที่แยกออกมานี้ไม่ได้มีความหมายอะไร ส่วนคำว่า “unhappy” มีสอง morpheme คือ “un” และ “happy” เพราะ ส่วนที่แยกออกมา คือ un มีความหมายว่า “ไม่” และ “happy” ก็มีความหมายในตัวของมัน เรารู้ว่า un มีความหมายก็เพราะว่าเราเห็นจากคำอื่นๆที่มี un

ปรากฏอยู่ จะมีความหมายว่า “ไม่” เพิ่มเข้าไปจากความหมายของคำที่ un ไปปรากฏข้างหน้า เช่นคำว่า unimportant; uninteresting; unnecessary; เป็นต้น

Free and Bound Morphemes

จะเห็นได้ว่า morpheme บางตัวสามารถปรากฏโดยตัวมันเองได้เช่นคำว่า table แต่ morpheme บางตัวจะปรากฏได้ก็ต่อเมื่อมันไปติดอยู่กับคำอื่นเช่น un ดังนั้นเราสามารถแบ่ง morpheme เป็นสองชนิด คือ free morpheme และ bound morphemes ตามความสามารถของมันว่ามันปรากฏด้วยตัวเองได้หรือไม่ bound morphemes หรือ affixes ในภาษาอังกฤษ แบ่งได้เป็น prefix และ suffix ตามตำแหน่งที่มันไปปรากฏอยู่กับคำอื่น affixes สามารถแบ่งได้เป็นสองชนิดตามหน้าที่ของมัน คือ inflectional morphemes และ derivational morphemes

Inflectional and Derivation Morphemes

Affixes หรือ bound morphemes แบ่งได้เป็นสองชนิดตามหน้าที่ของมัน

Inflectional Morphemes

ในภาษาอังกฤษ inflectional morphemes ได้แก่ affixes ที่บ่งบอก tense; person; number; aspect; possession; comparative and superlative degrees ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

1. He walked to school.
2. He walks to school.
3. He is walking to school.
4. He has walked for hours.
5. His girlfriend's parents do not like him.
6. He is taller than me.
7. He is the tallest in the family.

จะสังเกตได้ว่า inflectional morphemes ทุกตัวในภาษาอังกฤษ เป็น suffixes ทั้งหมด แต่ในบางภาษา morphemes ที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหล่านี้จะเป็น prefix หรือ infix (เป็น affix ที่ใส่แทรกเข้าไปในตัวคำ ก็ได้

Derivational Morphemes

ในภาษาอังกฤษ derivation morphemes มีทั้งที่เป็น prefix และ suffix ดังตัวอย่างต่อไปนี้

The prefix “in-” meaning ‘not’

8. impossible; impolite; irresponsible; irrelevant; inactive; inclusive; illegal; illegible

ข้อสังเกต มีคำอีกกลุ่มหนึ่งในภาษาอังกฤษที่มีคำว่า 'in' อยู่ข้างหน้าได้แก่คำว่า inform; incorporate; incriminate; incubate; incline; include; inflame เป็นต้น แต่ "in-" ในคำเหล่านี้ไม่ได้เป็น prefix ที่มีความหมายว่า "ไม่" ภาษาอังกฤษยืมคำพวกนี้มาจากภาษาละติน จริงๆแล้ว "in-" ในคำพวกนี้ก็เป็น prefix ในภาษาละติน แต่เป็น prefix ที่มีความหมายว่า "in; on; upon"

The prefix 'un-' meaning 'not'

9. unhappy; unnecessary; uninteresting; unclean; unhealthy; unfit

The prefix 'un-' meaning 'to reverse action'

10. untie; unpack; unlock; uninstall; undo; undress

The suffix "-al" used to derive an adjective from a noun

11. national; regional; physical; additional; cultural

ข้อแตกต่างระหว่าง inflectional morphemes และ derivational morphemes

1. Inflectional morphemes มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ ดังตัวอย่างในข้อ 1-7 ข้างต้น กระบวนการเติม inflectional morphemes น่าจะเกิดใน syntax คือหลังจากคำเกิดขึ้นในวลีหรือประโยคแล้วจึงมีการเติม inflectional suffixes ดังกล่าว ส่วน derivational morphemes เป็นการสร้างคำที่เกิดขึ้นใน morphology คือจะมีการเติม derivational morphemes ไปที่คำก่อนที่จะเอาคำนั้นไปใส่ในประโยค

2. Inflectional morphemes จะไม่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำ (parts of speech) ที่มันไป affix อยู่ แต่ derivational morphemes อาจจะเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำที่มันไป affix

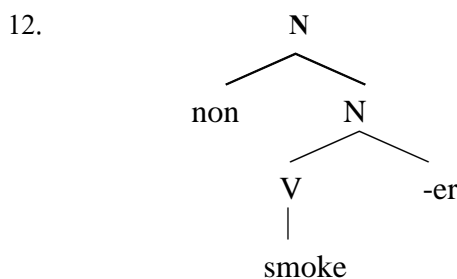
3. Inflectional morphemes จะไม่เปลี่ยนความหมายของคำที่มันไป affix ซึ่งต่างจาก derivational morphemes ที่เปลี่ยนความหมายของคำที่มันไป affix

4. โน้ตของ productivity แล้ว inflectional morphemes จะมีข้อจำกัดในการไป affix คำน้อยกว่า derivational morphemes เช่น past tense morpheme "-ed" ในข้อ (1) หรือ morpheme "-s" สำหรับ their person singular present tense ในข้อ (2) หรือว่า morpheme "-ing" ที่บ่งบอก aspect ในข้อ (3) ข้างต้น สามารถเกิดกับกริยาได้เกือบทุกกริยา ส่วน derivational morphemes มีข้อจำกัดในเรื่องนี้มากเช่น "un" ที่เกิดกับ adjective ก็เกิดได้กับ adjective บางตัวเท่านั้น อย่างไรก็ตามมี derivation morpheme ตัวหนึ่งที่ productive มากคือ แทนจะไม่มีข้อยกเว้นในการที่

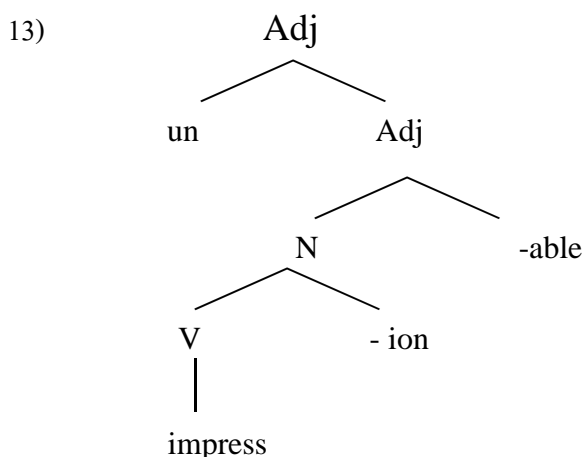
มันไป affix กับกริยาเพื่อสร้างคำนาม morpheme ดังกล่าวนี้คือ “-ing” ซึ่งเป็น คนละ morpheme “-ing” ในข้อ (3) ข้างต้นซึ่งเป็น inflectional morpheme สำหรับบ่งบอก aspect

Hierarchical Structure of Words

ในการเติม affixes (prefixes and suffixes) นั้นจะเห็นได้ว่ามีลำดับของการเติม affixes เช่นในคำ ว่า nonsmoker suffix “-er” จะต้องรวมกับกริยา smoke ก่อน กลายเป็นคำนาม smoker หลังจากนั้น prefix “non-” ถึงไป รวมกับ คำนาม smoker แต่ไม่ใช่ “non-” ไปรวมกับ smoke ก่อน เพราะ suffix “-er” จะไม่สามารถรวมกับกริยาได้ เช่น จะไม่มีคำว่า “nonsmoker” ในภาษาอังกฤษ สามารถใช้ tree diagram ในการแสดงให้เห็นถึงลำดับของ affixes เหล่านี้ดังในข้อ (12) ต่อไปนี้

ตัวอย่างอีกคำที่แสดงให้เห็นว่า affixes ที่ปรากฏในคำ มีลำดับการเกิดก่อนหลังต่างกัน คือคำว่า unimpressible ในคำๆนี้ suffix “-ion” ซึ่งเป็น suffix ที่สร้างคำนามจากกริยา จะไป attach กับกริยา ก่อน และเกิดเป็นคำนาม impression หลังจากนั้น suffix “-able” จึงไปรวมกับคำนาม impression เกิดเป็น impressible และท้ายสุด suffix “un-” จึงสามารถไป รวมกับคำนี้ได้ เกิดเป็น unimpressible และสามารถแสดงให้เห็น กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนนี้ได้โดย tree diagram ในข้อ (13)

“un-” ไม่สามารถติดกับกริยาได้ดังนั้น ไม่มีทางเป็นไปได้ที่ มันจะรวมกับกริยา impress ก่อนแล้ว เกิดเป็นคำ unimpress ก็เพราะว่า suffix “un-” ที่มีความหมายว่า “ไม่” ไม่สามารถรวมกับกริยาได้ แต่ถ้า เป็น suffix “un” อีกตัวหนึ่งที่มีความหมายว่า “to reverse an action” ก็อาจจะได้ซึ่งถ้าเป็นอย่างนั้น unimpress ก็จะแปลว่า “ทำให้หายจากการประทับใจ” แต่คำว่า unimpress ในความหมายดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษ และก็ไปไม่ได้

ที่ un ในคำว่า unimpressable จะติดรวมกับ impression ก่อน เกิดเป็นคำว่า unimpression และหลังจากนั้นจึงรวมกับ suffix “-able” เกิดเป็นคำว่า unimpressionable ทั้งนี้เนื่องจากว่า suffix “un” ไม่สามารถเกิดกับคำนามได้นั่นเอง

กระบวนการสร้างคำ

1. Derivation คือการใช้ prefixes และ suffixes ในการสร้างคำใหม่ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น
2. Reduplication การซ้ำคำ อาจจะซ้ำทั้งคำหรือบางส่วนของคำ และอาจมีการเปลี่ยนแปลงคำที่ซ้ำมาหนึ่งหน่วย อาจจะเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะ เช่น คำว่า super-duper; teeny-weeny; zig-zag เป็นต้น
3. Conversion or Functional Shift การเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำเช่นจากคำนาม ก็ใช้เป็นกริยา หรือจากคุณศัพท์ ก็ใช้เป็นคำนาม ตัวอย่างเช่น คำกริยา walk ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงใช้เป็นคำนามได้เช่นในประโยค “I am tired from a very long walk this morning” หรือจากคำคุณศัพท์ก็ใช้เป็นคำกริยาเช่น adjective “empty” ก็นำมาใช้เป็นกริยาเช่นในประโยค “I have to empty the trash can every night”.
4. Compounding คือการสร้างคำใหม่จากคำสองคำมารวมกัน อาจจะเป็นกริยา + กริยา หรือ กริยา + นาม เป็นต้น
5. Blending คือการรวมกันของคำสองคำคล้ายกับ compounding แต่ในกระบวนการ blending จะมีการตัดบางส่วนของคำออกก่อนจะมารวมกัน เช่น คำว่า motel เกิดจาก การรวมกันของคำ motor + hotel หรือคำว่า smog ซึ่งเกิดจากคำ smoke + fog เป็นต้น
6. Back formations คำใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนี้นั้นเกิดจากความเข้าใจผิดโดยคิดว่า คำที่สร้างขึ้นมามีใหม่นั้นเป็นคำที่มีอยู่ในภาษาโดยเปรียบเทียบคำกับ derivation processes ที่มีอยู่ในภาษา เช่น คำกริยา to babysit เป็นคำที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความเข้าใจผิด จากคำว่า babysitter กล่าวคือ จะมีคำ babysitter เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษโดยที่ไม่มีคำกริยา to babysit ต่อมาผู้คนเข้าใจผิดว่า คำนาม babysitter นี้เกิดจาก คำกริยา babysit บวกกับ suffix “-er” ที่มีความหมายว่า “ผู้กระทำ” โดยไปเปรียบเทียบกับคำอื่นๆ คือ player; singer; swimmer; ซึ่งมีกริยา play; sing; swim อยู่ก่อนแล้ว จึงใช้คำว่า babysit เป็นกริยาด้วย เพราะเข้าใจว่ามีกริยาดังกล่าวอยู่ก่อน ด้วยความเข้าใจผิดนี้เองจึงเกิดคำกริยาคำใหม่ to babysit นี้ขึ้นมาในภาษาอังกฤษ
7. Root Creations คือการสร้างคำใหม่ขึ้นมาเลย เช่นคำว่า “ก๊ิก” ในภาษาไทย คำใหม่ลักษณะนี้จำนวนไม่น้อยมาจากชื่อผลิตภัณฑ์ เช่นในภาษาไทย คำว่า “มาม่า” ก็กลายเป็นคำที่หมายถึงบะหมี่สำเร็จรูป ไม่ว่าจะยี่ห้ออะไร